

บทที่ 2

วิธีการดำเนินงานและการรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปี การศึกษา 2515 ทั้งหญิงและชาย จำนวน 35 คน

หลักเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร ใช้ความสมัครใจเป็นเกณฑ์โดยรับสมัคร นิสิตผู้สนใจภายในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไม่จำกัดเพศ วัย และชั้นที่เรียน

การสมัคร นิสิตเข้ามาสมัครกับผู้ทดลองโดยตรง โดยการเขียนใบสมัคร เข้าร่วมทดลอง ระบบชื่อ ชั้น ปีการศึกษา พร้อมทั้ง วัน และเวลาดำเนินการเพื่อนัดหมายทำการทดลอง ในชั้นก่อน นิสิตใดทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการทดลองครั้งนี้แต่เพียงว่า นิสิตจะทำหน้าที่ขายสินค้าชิ้นหนึ่ง ถ้า นิสิตสมัครใจเข้าร่วมในงานครั้งนี้ นิสิตมีโอกาสดำเนินการตอบแทนเล็กน้อย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จัดสภาพการณ์ทดลองซื้อขายสินค้าขึ้นในห้องปฏิบัติการทดลองทางจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ โดยกำหนดให้นิสิตจำนวน 35 คน ทำหน้าที่ขายถ้วยกาแฟพร้อมจานรองจำนวน 1 ชุด ให้แก่ผู้ซื้อ จำนวน 4 คน โดยผู้ขายแต่ละคนมีโอกาสขายสินค้านี้แก่ผู้ซื้อได้ 4 คน ผู้ซื้อเข้ามาซื้อทีละคนตาม ลำดับ

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ชั้น

1. ชั้นเตรียมการทดลอง เป็นการเตรียมบุคคลและอุปกรณ์ที่จะมีส่วนในการทดลอง

ดังนี้

ผู้ซื้อ เป็นบุคคลซึ่งร่วมรับทราบการทดลองโดยตลอด มีจำนวน 4 คน ซึ่งผู้ทดลองเตรียมไว้ทำหน้าที่ซื้อสินค้าจากผู้ขายทุกคนตลอดช่วงการทดลอง ผู้ซื้อแต่ละคนได้รับการจัดลำดับการเข้าซื้อที่แน่นอน เป็นผู้ซื้อคนที่ 1 คนที่ 2 คนที่ 3 คนที่ 4 โดยผู้ซื้อแต่ละคนจะทำการต่อรองตามอัตราดังนี้

ผู้ซื้อคนที่ 1 ตอ 70 % โดยเอา .3 คูณราคาเสนอขายครั้งแรก
 ผู้ซื้อคนที่ 2 ตอ 50 % โดยเอา .5 คูณราคาเสนอขายครั้งที่ 2
 ผู้ซื้อคนที่ 3 ตอ 30 % โดยเอา .7 คูณราคาเสนอขายครั้งที่ 3
 ผู้ซื้อคนที่ 4 ตอ 10 % โดยเอา .9 คูณราคาเสนอขายครั้งที่ 4

ในกระบวนการซื้อขาย ผู้ซื้อจะปฏิบัติดังนี้ เมื่อผู้ซื้อเห็นผู้ขายส่งสินค้ามาของที่กำหนดให้ออกมา แสดงว่าผู้ขายพร้อมที่จะขายสินค้าแล้ว ผู้ซื้อเขานั่งประจำที่ผู้ซื้อ หลังจากพิจารณาสินค้าแล้ว ผู้ซื้อถามราคาสินค้าโดยเขียนลงในกระดาษที่จัดไว้ให้ แล้วส่งผ่านไปให้ผู้ขายตรงของ และเมื่อทราบราคาสินค้าแล้ว ผู้ซื้อจะต่อรองตามอัตราที่กำหนดข้างต้น การขายจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ขายตกลงขายตามราคาตอ ผู้ซื้อจ่ายเงินให้ผู้ขายตามราคาที่ตกลงกันพร้อมกับรับสินค้าชิ้นนั้นมา ถ้าผู้ขายไม่ตกลงขาย ผู้ซื้อคนนั้นจะกลับไป เพื่อให้ผู้ซื้อคนต่อไปเข้ามาซื้อจนครบ 4 คน

ผู้ขาย คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง เป็นบุคคลซึ่งผู้ทดลองประกาศรับสมัครจากนิสิตปริญญาตรีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ขายทำหน้าที่ขายสินค้าชิ้นนี้ทีละคน เมื่อผู้ขายมาถึงผู้ทดลอง เขาพบผู้ขายเป็นรายบุคคลในห้องที่จัดไว้เฉพาะ เพื่อตกลงกันตามคำสั่งชี้แจงในการทดลองดังนี้

คำสั่งชี้แจง " ตามที่คุณสมัครทำงานครั้งนี้นั้น ฉันจะให้คุณขายสินค้าชิ้นหนึ่งแก่ผู้ซื้อจำนวน 4 คน โดยผู้ซื้อจะเข้ามาซื้อสินค้าจากคุณทีละคน ภายหลังจากที่คุณเห็นสินค้าชิ้นนั้นแล้ว ก่อนเริ่มการขาย ขอให้คุณตอบแบบสอบถามฉบับหนึ่ง หลังจากนั้นให้คุณกำหนดราคาต้นทุนของ

สินค้าชิ้นนั้น ตั้งราคาเสนอขาย คือ ราคาทุน บวกกำไร บวกราคาเผื่อต่อ และตั้งราคา ที่คาดว่าจะขายได้จริง ๆ ภายหลังจากที่ผู้ซื้อต่อรองแล้ว ขอให้คุณบันทึก ราคาทุน ราคาเสนอขาย และราคาที่คุณคาดว่าจะขายได้ ลงบนแผนกระดาษบันทึกราคาที่你会จะได้รับภายหลังจากตอบแบบ สอบถามฉบับแรกเสร็จ คุณจะต้องบันทึกทุกครั้งก่อนที่ผู้ซื้อแต่ละคนจะเข้ามา

เมื่อคุณกำหนดราคาเรียบร้อยแล้วขอให้คุณวางสินค้าไว้ตรงช่องสี่เหลี่ยมที่เจาะไว้ ตรงผนังกัน เพื่อแสดงว่าคุณพร้อมที่จะทำการขายแล้ว

การซื้อขายจะเริ่มขึ้นเมื่อผู้ซื้อถามราคาสินค้าโดยเขียนลงในแผนกระดาษแล้วส่งให้ คุณตรงช่องนั้นเช่นกัน

คุณจะเขียนราคาเสนอขายที่ตั้งไว้แล้วส่งให้ผู้ซื้อ ผู้ซื้ออาจจะซื้อสินค้านั้นหรือทำการ ตอรองตาเห็นว่าแพงเกินไป

ในกรณีที่ผู้ซื้อต่อรอง คุณจะตกลงตามราคานั้นหรือไม่ก็ได้ ถ้าคุณตกลงขายก็เขียนตอบ ว่าตกลง แล้วผู้ซื้อจะจ่ายเงินให้คุณตามราคาที่ตกลงกัน เมื่อคุณขายสินค้าได้แล้ว การซื้อขายก็ สิ้นสุดลง

แต่ถ้าคุณไม่ขาย คุณก็เขียนบอกผู้ซื้อว่าไม่ขาย ผู้ซื้อคนนั้นจะกลับออกไป แล้วจะมีผู้ ซื้อคนใหม่เข้ามาซื้อสินค้าอีกเป็นดังนี้เรื่อยไปจนครบจำนวนผู้ซื้อ 4 คน

ก่อนที่จะมีผู้ซื้อคนใหม่เข้ามาคุณจะได้รับกระดาษบันทึกราคาแผ่นใหม่ คุณจะมีเวลา ครู่หนึ่งเพื่อตอบคำถาม และกำหนดราคาเพื่อจะขายให้ผู้ซื้อคนต่อไป โดยคุณจะปรับราคาที่ตั้ง ไว้แล้วให้สูงขึ้น ต่ำลง หรือคงราคาเดิมก็ได้แล้วแต่เหมาะสม

การซื้อขายครั้งนี้ ไม่มีการผูกพันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย คุณและผู้ซื้อติดต่อกัน โดยการ เขียนลงในแผนกระดาษ แล้วส่งผ่านถึงกันตรงช่อง

ผลประโยชน์ที่คุณจะได้จากการขายครั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการขายของคุณ ถ้าคุณขายสินค้าชิ้นนี้ได้ คุณจะได้เงินส่วนแบ่งครึ่งหนึ่งของราคาที่คุณขายได้ แต่ถ้าคุณขายไม่ได้ ทั้งคุณและฉันต่างก็ไม่ได้เงินจากผู้ซื้อ

ภายหลังจากเสร็จสิ้นการชื้อขายแล้ว จะมีแบบสอบถามให้คุณตอบอีกฉบับหนึ่ง คำชี้แจงทั้งหมดนี้คุณสงสัยหรือไม่เข้าใจตรงไหนบ้าง ? "

สินค้า สินค้าที่ขายคือถ้วยกาแฟ พร้อมจานรองจำนวน 1 ชุด ทำด้วยกระเบื้อง
ขาว ไม่มีลวดลาย ดังภาพที่ 1

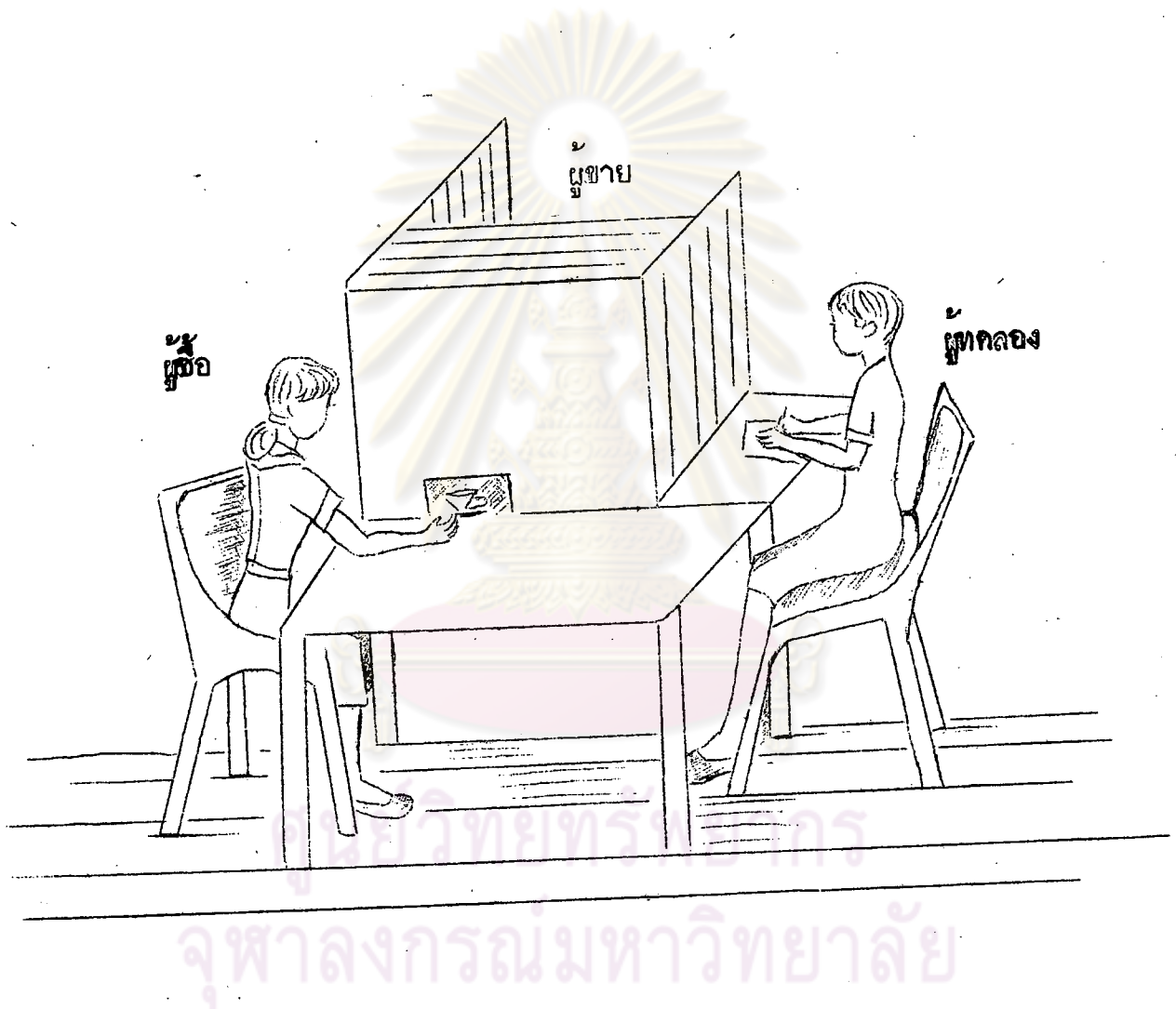
ภาพที่ 1

แสดงสินค้าที่ใช้ในการทดลอง ถ้วยกาแฟพร้อมจานรอง

เตรียมสถานที่ จัดสถานที่การทดลอง โดยใช้มุมหนึ่งของห้องปฏิบัติการทางจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ วัสดุที่ใช้จัดสถานที่ ประกอบด้วยโต๊ะขนาด 3 x 4 ฟุต และม้านั่ง 2 ตัว วางคนละฟากโต๊ะสำหรับผู้ซื้อและผู้ขาย กลางโต๊ะมีฉากสูง 3 ฟุต ยาว 4 ฟุต กั้นกลางระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย เพื่อไม่ให้ผู้ขายเห็นหน้าผู้ซื้อ เพราะการแต่งกาย รูปร่างหน้าตาของผู้ซื้อ รวมทั้งการรู้จักกันมาก่อน ความพึงพอใจและความอคติระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายจะมีผลต่อการตัดสินใจขายของผู้ขาย นอกจากนี้เพื่อไม่ให้ผู้ขายได้ยินเสียงของผู้ซื้อ จึงกำหนดให้ผู้ซื้อและผู้ขายติดต่อกันโดยเขียนข้อความลงในแผ่นกระดาษ ดังนั้นตรงกลางคานวิมกลางสุดของฉาก จึงเจาะเป็นช่องสี่เหลี่ยมขนาด 4 x 4 นิ้ว เพื่อใช้เป็นทางส่งผ่าน ข้อความติดต่อ สินค้า และจ่ายเงิน ริมฉากคานวิมผู้ซื้อมีแผ่นกระดาษพร้อมกับคินสอเพื่อใช้เขียนข้อความดังกล่าว ส่วนริมฉากคานวิมผู้ขายมีเฉพาะคินสอเพื่อเขียนตอบข้อความ ให้ผู้ทดลองนั่งอยู่อีกด้านหนึ่งของฉากเพื่อรับส่งแบบสอบถามให้ผู้ขาย ดังภาพ

ภาพที่ 2
แสดงสถานที่ทดลอง

เตรียมแบบสอบถาม (ดูจากภาคผนวก) แบบสอบถามประกอบการทดลองมี 3

ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับการประเมินค่าสินค้าก่อนเริ่มกระบวนการขาย

ตอนที่ 2 มีจำนวน 4 แผน เป็นคำถามเกี่ยวกับการกำหนดราคาทุน ราคาเสนอ

ขาย ราคาต่ำกว่าจะขายได้ และถามเกี่ยวกับความรู้สึกเชิงพอใจและเป็นธรรม ภายหลังจากการต่อรองของผู้ซื้อคนที่ 1 คนที่ 2 คนที่ 3 และคนที่ 4

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการประเมินค่าสินค้าของผู้ขาย ภายหลังจากกระบวนการซื้อขาย

2. ขั้นตอนการทดลอง

2.1 ผู้ทดลองนำผู้ขายไปยังห้องที่จัดไว้เฉพาะเพื่อบอกคำสั่งชี้แจง

2.2 ผู้ทดลองนำผู้ขายไปยังห้องทดลอง ผู้ทดลองมอบสินค้าให้พร้อมกับแจกแบบสอบถามตอนที่ 1 ผู้ทดลองนั่งประจำที่เพื่อรอรับแบบสอบถามคืน เมื่อผู้ขายทำเสร็จ และแจกแบบสอบถามตอนต่อไป

2.3 แจกแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งมี 4 แผ่น ผู้ทดลองแจกทีละแผ่นโดยแจกแผ่นที่ 1 ก่อน

2.4 ผู้ขายกำหนดระดับความคาดหวัง ราคาทุน ราคาเสนอขาย ราคาคาดว่าจะขายได้ เมื่อบันทึกเรียบร้อยแล้ว นำสินค้าวางไว้ตรงช่องที่กำหนดให้

2.5 กระบวนการซื้อขายเริ่มขึ้นเมื่อผู้ซื้อเห็นสินค้าที่ผู้ขายวางตรงช่อง ผู้ซื้อคนที่ 1 เดินเข้ามา ภายหลังจากพิจารณาสินค้าแล้ว ผู้ซื้อถามราคาสินค้าโดยเขียนลงในกระดาษแล้วส่งให้ผู้ขาย ผู้ขายเขียนราคาสินค้าจากราคาเสนอขายที่ตั้งไว้ แล้วส่งตอบมา ผู้ซื้อคนที่ 1 ต่อรองตามอัตราที่กำหนดข้างต้น ผู้ขายเขียนตอบว่าจะตกลงขายหรือไม่ ถ้าขายผู้ซื้อก็จ่ายเงินให้ตามราคาที่ตกลงกัน ถ้าไม่ขาย การซื้อขายระหว่างผู้ซื้อคนที่ 1 กับผู้ขายจะเสร็จสิ้นลง ผู้ซื้อคนที่ 1 กลับออกมาพร้อมกับเก็บกระดาษต่อรองไว้ให้ผู้ทดลอง

2.6 ก่อนที่ผู้ซื้อคนที่ 2 จะเข้ามา ภายหลังจากที่ผู้ขายตอบ ตามเกี่ยวกับความรู้สึกเชิงพอใจและเป็นธรรม ในวิธีการต่อรองของผู้ซื้อคนที่ 1 เสร็จแล้ว ผู้ขายส่งกระดาษแผ่นที่ 1 คืนให้ผู้ทดลอง ผู้ทดลองส่งกระดาษแผ่นที่ 2 ให้ เหตุผลที่ผู้ทดลองส่งแบบสอบถามตอน 2 ให้ผู้ขายทีละแผ่น ก็เพื่อป้องกันผู้ขายเปลี่ยนแปลงราคาที่ตั้งไว้แต่เดิม

2.7 เมื่อผู้ซื้อคนที่ 2 เข้ามากระบวนการซื้อขายเริ่มขึ้นอีกครั้ง (ตามข้อ 5) จนครบจำนวนผู้ซื้อ 4 คน หรือจนกระทั่งผู้ซื้อผู้ขายสามารถตกลงซื้อขายกันได้

3. ขั้นตอนการทดลอง

3.1 เมื่อกระบวนการซื้อขายเสร็จสิ้นลง ผู้ทดลองแจกแบบสอบถามตอนที่ 3 ให้ผู้ขายตอบและรับคืนเมื่อตอบเสร็จ

3.2 ผู้ทดลองจ่ายเงินส่วนแบ่งจากการขายสินค้าได้ให้แก่ผู้ขาย ตามที่ตกลงกัน โดยแบ่งเงินให้ผู้ขายครึ่งหนึ่งของราคาที่ได้ขายได้

3.3 ผู้ทดลองกล่าวคำขอบคุณผู้ขาย พร้อมกับขอร้องให้ผู้ขายเก็บเรื่องราวในการทดลองนี้ไว้เป็นความลับเพื่อผลในการทดลองครั้งต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย